

**Mezőberényi Petőfi Sándor
Evangélikus Gimnázium,
Kollégium és Általános Iskola**
5650 Mezőberény Petőfi Sándor út 13-15.
OM: 028375
Tel: (70)400-2446
web: <https://psgsuli.hu>

Helyi tanterv a két tanítási nyelvű célnyelvi oktatáshoz

CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ

9-12. évfolyam

Készült a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról, a 2020. évi NAT-hoz illeszkedő a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve és Kerettanterv a két tanítási nyelvű általános iskolai és középiskolai célnyelvi oktatáshoz alapján

Érvényes 2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben

Bevezető

A két tanítási nyelvű középiskolai oktatás az idegen nyelvi képzés kiemelten kezelt, speciális területe, ahol a célnyelv tanulása és a célnyelven történő tanulás egyidejűleg történik.

A célnyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd kialakítása, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot is.

A célnyelvi civilizáció tantárgy tanításának az a célja, hogy a célnyelv használatával a tanulók tájékozottá váljanak a célnyelvi országok legtágabb értelemben vett kultúrájában. Ez felöleli a célországok földrajzát, gazdaságát, társadalmi viszonyait, történelmét, tudománytörténetét, tudományos-technikai vívmányait, irodalmát, művészetét, valamint a mindennapi élet kultúráját is. A tantárgy kiváló lehetőséget kínál a tantárgyközi integráció megvalósítására és a célnyelv iránti érdeklődés fenntartására.

A célnyelvi civilizáció tantárgy komplex jellegéből adódóan számos kulcskompetencia fejlesztését támogatja. A tanulók idegen nyelvű kommunikációja hitelesebbé válik azáltal, hogy szociokulturális ismereteik és interkulturális készségeik fokozatosan fejlődnek, gyakorlatot szereznek a kultúrák közötti párbeszédben. Ezek a készségek később is nagy segítséget jelentenek a kapcsolatteremtésben és a kapcsolatok fenntartásában.

Időkeret, óraszámok

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Heti óraszám	1	1	2	2
Éves óraszám	34+2	34+2	68+4	60+4

A szabadon felhasználható órák tartalmi elemei

- Egyházi tartalmak
- Témahét
- Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés
- Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően
- Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában

A tanulók értékelése

Az értékelésnek a nyelvtanulás teljes időtartama alatt az a legalapvetőbb funkciója, hogy motiválja a tanulót az idegen nyelv tanulásában. Ezért a visszajelzés is minden évfolyamon elsősorban pozitív, a kevésbé sikeres, javításra szoruló fejlesztések csak a pozitívumokhoz képest kaphatnak hangsúlyt. A tanuló maga is egyre inkább képessé válik saját eredményeinek, eredményességének értékelésére mind a tanóra, mind a tanórán kívül folytatott idegennyelvi kommunikáció során.

Visszajelzés a tanulónak (és a szülőnek), hogy melyek az erős és gyenge pontjai, milyen attitűd jellemzi a nyelvtanuláshoz való viszonyát, honnan meríthet bátorítást, önbizalmat, illetve hová kell még energiát befektetnie.

Az intézmény értékelési rendszere megtalálható a **Pedagógiai Program III.7. Az iskola értékelési és vizsgarendszere** fejezetében.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A tankönyvek, segédanyagok kiválasztásakor a tantervben kitűzött célokat, követelményeket a tanulók életkori sajátosságait veszi figyelembe a német nyelvi munkaközösség.

A célnyelvi civilizáció tantárgy fejlesztési feladatai:

1. Ismeretszerzés célnyelven

9–10. évfolyam	11–12. évfolyam
Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, célnyelven írott, vagy audio(vizuális) forrásokból, statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, képi forrásokból. A megszerzett ismeretek rendszerezése, értelmezése. Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák, vázlatok) készítése.	Ismeretszerzés célnyelven írott, vagy hallott forrásokból, statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, szépművészeti és képzőművészeti alkotásokból, képi forrásokból.
Információgyűjtés célnyelven az adott témához a különböző szövegekből, médiumokból. Az információk értelmezése, a lényeges információk felismerése és	Önálló információgyűjtés célnyelven az adott témához a különböző médiumokból, az információk önálló értelmezése, összevetése, az ismeretlen nyelvi elemek

rendszerezése. A különböző típusú forrásokból származó információk összevetése. Jegyzetkészítés, tartalmi összefoglalók és vázlatok írása célnyelven.	jelentésének kikövetkeztetése, lényeges és specifikus információk felismerése, kiemelése, rendszerezése és értékelése, valamint különböző típusú forrásokból származó információk összevetése. Önálló jegyzetkészítés célnyelven.
Autentikus szövegek, filmek és képi források (fényképek, karikatúrák stb.) felhasználása a célországokban élő emberek gondolkodásmódjának, szokásainak, életvitelének megértéséhez és bemutatásához.	Szépirodalmi és képzőművészeti alkotások, filmek és képi források (fényképek, karikatúrák stb.) felhasználása a célországokban élő emberek gondolkodásmódjának, szokásainak, életvitelének megértéséhez és bemutatásához.
Segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok, használata mind nyomtatott, mind digitális formátumban. Az olvasottak alapján lényegyet kiemelő vázlat és jegyzet készítése célnyelven.	Segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használata. Az olvasottak alapján lényegyet kiemelő jegyzetek készítése célnyelven.
Közös, majd önálló forráskeresés célnyelven az internet lehetőségeit felhasználva. Ezen digitális források felhasználása, azok előnyeinek, korlátainak és kockázatainak ismeretével.	Az interneten található digitális források önálló felhasználása, azok előnyeinek, korlátainak és kockázatainak ismeretével.

2. Mérlegelő gondolkodás

9–10. évfolyam	11–12. évfolyam
A célnyelvi országok hazánkétől eltérő sajátosságainak felismerése. A célnyelvi országok társadalmi berendezkedéséről szerzett ismeretek alapján társadalmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása.	A célnyelvi országok társadalmi, politikai, erkölcsi problémáinak felismerése, megfogalmazása, a tanult ismeretek problémaközpontú elrendezése.

A lényeg kiemelése, szövegtömörítés, szöveg átfogalmazása adott szempont szerint.	A lényeg kiemelése, tételmondat megfogalmazása, szövegtömörítés, szöveg átfogalmazása adott szempont szerint. Sorsdöntő események hatásainak elemzése.
Adott témával kapcsolatos eltérő vélemények felismerése és értékelése. Tények és vélemények megkülönböztetése a hagyományos és a digitális médiumokban.	Elfogultság, manipulatív szándékok, érvelési hibák felismerése a hagyományos és digitális médiumokban.
Igaz történetek és legendák valóságtartalmának, összefüggéseinek vizsgálata. Különböző források vizsgálata a hitelesség szempontjából.	Különböző szövegek, hanganyagok, filmek stb. vizsgálata a hitelesség szempontjából.
Kérdések, felvetések önálló megfogalmazása a célnyelvi országokról tanult ismeretek kapcsán. Az egyes társadalmi jelenségek hátterének, okainak keresése.	Feltevések megfogalmazása egyes társadalmi jelenségekről, azok hátteréről, okairól, érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen, valamint azok mérlegelő értékelése.
A kultúrák és értékrendek közötti különbségek felismerése, összehasonlítása.	A kultúrák és értékrendek közötti különbségek felismerése, összehasonlítása a saját kultúrával és értékrenddel.

3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

9–10. évfolyam	11–12. évfolyam
Összefüggő szöveg alkotása írásban és szóban a célnyelvi országokról kulcsszavak, kifejezések felhasználásával.	Összefüggő szöveg alkotás önállóan írásban és szóban a célnyelvi országokra jellemző fogalmak azonosításával és helyes használatával.
Beszámoló, kiselőadás tartása célnyelven változatos források alapján, adott szempontok szerint.	Beszámoló, kiselőadás tartása célnyelven változatos forrásokból származó szövegek alapján, megfelelő szó- és mondathangsúlyozással, interferencia nélkül.
A téma előnyös és hátrányos jellemzőinek felismerése. A tény és a vélemény	Az érvelés szerkezetének, a bizonyítás módjainak ismerete, cáfolat és ellenérvek

<p>megkülönböztetése.</p> <p>Részvétel informális vitákban. Cáfolat és ellenérvek megfogalmazása.</p>	<p>megfogalmazása, érvrendszer felépítése, logikus és tárgyilagos érvelés. Részvétel formális és informális vitákban, döntéshozatali folyamatokban.</p>
<p>Saját vélemény megfogalmazása, a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése, véleménykülönbségek tisztázása.</p>	<p>Saját vélemény érthető, árnyalt megfogalmazása, mások érvelésének megértése, elfogulatlan összefoglalása, véleménykülönbségek tisztázása, saját álláspont továbbfejlesztése.</p>
<p>Fogalmazás írása valamely tanult témakörben, összehasonlítás.</p>	<p>Esszé- és újságcikkírás; saját nézőpont kifejtése, ellentétes álláspontok ütköztetése, a probléma világos megfogalmazása, bizonyítékok és cáfolatok kifejtése, következtetések levonása.</p>

4. Tájékozódás időben és térben

9–10. évfolyam	11–12. évfolyam
<p>A célnyelvi országok és fontosabb városaik, történelmi helyszínek azonosítása térképen.</p>	<p>A célországok fejlődése, kultúrája szempontjából fontos helyszínek azonosítása a térképen.</p>
<p>Kronológiai adatok rendezése, események csoportosítása korok szerint. A történelmi tér változásainak leolvasása különböző (pl. népsűrűséget, vallási megoszlást ábrázoló) térképekről.</p>	<p>Különböző korszakok térképeinek összehasonlítása, a történelmi tér változásainak leolvasása különböző (pl. népsűrűséget, vallási megoszlást ábrázoló) térképekről.</p>
<p>A földrajzi környezet életmódra, a szokásokra gyakorolt hatásának felismerése. A földrajzi, történelmi, társadalmi események közötti összefüggések felismerése.</p>	<p>A földrajzi környezet szerepe az egyes kultúrák és államok kialakulásában. Geopolitikai következmények megfogalmazása.</p>
<p>A tanultak elhelyezése egy kiemelt időponthoz képest.</p>	<p>Tájékozódás a történelmi időben.</p>

Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről, elhelyezésük a megfelelő történelmi korszakban, kronológiai számítások.	A célországok fejlődése szempontjából fontos események időrendi sorrendbe állítása, néhány dátum ismerete, kronológiai számítások.
Párhuzamok és különbségek keresése Magyarország és a célország(ok) szokásai, hagyományai, társadalmi eseményei között térben és időben.	A célországok történelmének összevetése a magyar történelem (eltérő) időbeli ritmusával és a kölcsönhatások elemzése.

9–10. évfolyam

A célnyelvi civilizáció tantárgy kiemelkedő szerepet játszik a kulcskompetenciák fejlesztésében, a nevelési célok elérésében. A tanítás során kulturális, technikai, történelmi, művészeti és természettudományos ismeretekhez jutnak a tanulók. A cél az ok-okozati összefüggések felismerése, az egyes események, szokások, jelenségek összehasonlítása. A saját és a célnyelvi kultúrák megismerése, összehasonlítása révén bővül a tanulók műveltsége, szélesedik látóköriük, így fokozatosan kialakul elfogadó magatartásuk, és megbecsüléssel tekintenek az eltérő kultúrákra.

A tantárgy tanulása során mélyebben megismerik a célnyelvi országok történelmét, gazdaságát, hagyományait, kultúráját, művészetét. Párhuzamot vonnak ezek hazai vonatkozásaival, s megtanulják a célnyelvi és a magyarországi jellemzőket összehasonlítani, bemutatni. A tudományos életben elért magyar eredmények, világhírű tudósaink munkásságának megismerése, bemutatása hozzájárul a nemzet szellemi és tárgyi öröksége iránt érzett megbecsülés kialakulásához. Ezek a tevékenységek erősítik interkulturális készségeiket és a nemzeti öntudatot is.

A célnyelvi civilizáció tantárgy esetében a tanulás, az információszerzés eszköze a célnyelv, így annak készségszintű felhasználására, célorientált gyakorlására ad lehetőséget. A tantárgy tartalma szoros kölcsönhatásban van más közismereti tárgyakkal. A célnyelvi országok sokoldalú megismerése természetes kapcsolódási pontokat kínál a tanulók számára földrajzi, történelmi, képzőművészeti, irodalmi ismereteik kreatív és interaktív felhasználásához. A tanulók az IKT-eszközökkel támogatott információszerzést és -feldolgozást is gyakorolhatják, képessé válnak az önálló kutatómunkára és a megszerzett információk produktív alkalmazására.

A tananyag feldolgozása közben lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy a tanulók pár- és csoportmunkával, illetve a projektfeladatok során kibontakoztassák kreativitásukat, fontos a kreatív megnyilvánulások ösztönzése, elismerése. A feladatok jellege, tartalma sok lehetőséget biztosít az önálló kutatómunkára, egyéni és csoportos előadásokra. A tanulók megfogalmazhatják feltevéseiket, következtetéseiket, gyakorolhatják a kulturált vitát, a

tényeken alapuló érvelést.

A 10. évfolyam végére a tanulók képessé válnak arra, hogy a célnyelv használatával önállóan is megismerkedjenek más kultúrákkal, és összehasonlítsák ezeket, valamint be tudják mutatni Magyarország természeti, történelmi, szellemi értékeit. Nyitottabbá válnak a világra, interperszonális kapcsolataikban elfogadóbbak, toleránsabbak lesznek.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám	
	9. és 10. évfolyamon	
A célnyelvi országok természetföldrajza	6	6
A célnyelvi országok gazdasága	-	6
A célnyelvi országok politikai berendezkedése	-	8
A célnyelvi országok társadalmi viszonyai	8	-
Hagyományok, szokások, életmód	4	-
Környezetvédelem	6	6
Tömegkommunikáció, média	4	6
Sport	4	4
Tudományok	4	-
Összes óraszám:	36	36

1. Ismeretek/fejlesztési követelmények 9-10. évfolyamon

A célnyelvi országok természetföldrajza

9. évfolyam

6 óra

- A célnyelvi országok földrajzi fekvésének, felszínének,

10. évfolyam

6 óra

- Az éghajlat és az időjárás változásának és a célnyelvi országok legjellemzőbb

- felszínformáinak, tájegységeinek és legfontosabb vízrajzi jellemzőinek megismerése és kontúrterképen történő elhelyezése.
- Nemzeti jelképek (zászlók, címerek) és szimbolikájuk értelmezése.
 - A célnyelvi országok leghíresebb városainak, turisztikai központjainak, nevezetességeinek megismerése, bemutatása.
- élővilágának ismerete – a többi tantárgyra is építve.
- Geopolitikai következmények felismerése, megfogalmazása, a közigazgatási régiók (autonómiák, tartományok, államok) azonosítása térkép segítségével.
 - Népeségi adatok (lakosságszám, népsűrűség) elemzése térkép alapján.
 - A népesség eloszlásának területi sajátosságai, ennek természeti, társadalmi, gazdasági okai és következményei; a bevándorlók szerepe az egyes célnyelvi országok népességének alakulásában, valamint a bevándorlás és a bevándorlás korlátozásának okai.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Topográfia, nemzeti jelképek, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, időjárási-éghajlati elemek, élővilág, a településtípusok.

A célnyelvi országok gazdasága

6 óra

- A célnyelvi országok gazdasági adottságainak és jellemzőinek, főbb gazdasági ágazatainak, a világ társadalmi-gazdasági rendszerében betöltött szerepének, a magyar vonatkozásoknak a megismerése.
- Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák és a Magyarországon jelenlévő nagyvállalatok megismerése.
- A főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedési útvonalak, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságainak megismerése.
- A lakosság

életszínvonalának megismerése.

- *Önálló információszerzés és az információk értelmezése az aktuális és alapvető gazdasági kérdések területén.*

Kulcsfogalmak / fogalmak

Gazdasági ágak, ágazatok, szektorok, nemzetgazdaság, közúti közlekedés, ökonómia és ökológia, fenntartható fejlődés, nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok, infláció, GDP.

A célnyelvi országok politikai berendezkedése

8 óra

- A célnyelvi országok politikai berendezkedésének megismerése.
- Tájékozódás a célországok állam- és intézményrendszerének felépítéséről, a kormány- és az államfő hatásköréről.
- A jelentős politikai pártok a célországokban.
- A társadalmi, politikai, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása.
- A civil szervezetek szerepe a társadalomban, a civil mozgalmak jelentősége a célországokban.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Államformák, alkotmányosság, hatalmi ágak: a törvényhozó, végrehajtó és igazságszolgáltató hatalom, államfő, demokrácia, politikai intézményrendszer, társadalmi és politikai konfliktus, autonómia, szolidaritás, politikai és szociális jogok, a kisebbségi jogok, civil szféra.

A célnyelvi országok társadalmi viszonyai

8 óra

- A célnyelvi országok társadalmi viszonyai, a különböző kultúrák, társadalmi rétegek, csoportok, eltérő kultúrák tanulmányozása.
- A célnyelvi országokban létező társadalmi rétegek, csoportok (öregék, fiatalok, gyerekek, nők, kisebbségek, bevándorlók) aktuális helyzetének, együttélési

formáinak, civilizációs konfliktusainak, társadalmi feszültségeinek megismerése és helyzetük összehasonlítása, az eltérések, illetve párhuzamok keresése.

- A hazai és a célnyelvi országok oktatási rendszere közti különbségek és hasonlóságok feltárása, megértése.
- A tanulás, a tudás és a műveltség mai szerepének értelmezése személyes tapasztalatok és a médiából vett példák, valamint a történelemből tanultak alapján.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Társadalom, osztály, réteg, csoport, a társadalmi együttélés szabályai, szokás, hagyomány, erkölcs, jog, illem, kisebbségek, bevándorlás, emberi alapjogok, a jogegyenlőség elve, a gyermekek jogai, diákjogok és kötelességek, egészség és társadalombiztosítás, munkanélküliség, élethosszig tartó tanulás, demográfia, demográfiai robbanás, előregedés, túlnépesedés.

Hagyományok, szokások, életmód

4 óra

- A célnyelvi országok családmódeljeinek elemzése, a családi szereposztás azonosítása.
- A gyermekek helyzetének, legfontosabb jogainak és kötelességeinek bemutatása a családban, ezek összevetése a hazai viszonyokkal.
- A célnyelvi országok nemzeti és családi ünnepeinek, népi hagyományainak, szokásainak megismerése.
- A célnyelvi országok hagyományos ételei, tipikus alapanyagok, régiók tipikus ételei. Étkezési szokások.
- A szabadidő eltöltése, a kulturált szórakozás, nyaralási és pihenési szokások bemutatása. A

turizmus hatása a célnyelvi országokra.

- A vidéki és városi élet.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Család, nagycsalád, háztartás, időbeosztás, állami és családi ünnepek, gyermeki jogok, kötelességek, előregezés, egészséges életmód, urbanizáció, gasztronómia, gyorséttermek, kiegyensúlyozott táplálkozás, nemzeti ételek.

Környezetvédelem

6 óra

- Az éghajlati változások és a hozzájuk kapcsolódó ártalmak (pl. üvegházhatás, felmelegedés) kialakulásának és folyamatának ismerete, a változások okainak értelmezése.
- A környezetszennyezés fajtáinak megismerése (pl. levegő-, talaj- és vízszennyezés).
- A környezetszennyezés hosszú távú következményeinek felismerése (pl. édesvíz hiánya, energiaforrások kimerülése, életlehetőségek megszűnése, migráció).
- A háztartási, ipari és veszélyes hulladék kezelése és újrahasznosítása a célnyelvi országokban és hazánkban.

6 óra

- A hagyományos energiaforrások és a nukleáris energia előnyeinek és veszélyeinek ismerete, valamint az alternatív energiaforrások ismertetése (pl. megújuló energiaforrások).
- A célnyelvi országokban és hazánkban leggyakrabban előforduló környezeti katasztrófák ismerete (pl. árvíz, vízszennyezés).
- A célnyelvi országokban és hazánkban működő legfontosabb környezetvédelemmel foglalkozó szervezetek és tevékenységük megismerése (pl. Greenpeace, zöld mozgalmak).

Kulcsfogalmak / fogalmak

Környezetszennyezés, környezetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, megújuló energiaforrások, erózió, urbanizáció, felelősségvállalás, ökológia, éghajlatváltozás, globális és regionális problémák, közlekedés.

Tömegkommunikáció, média

4 óra

- A célnyelvi országok egyes televíziós és rádióműsorainak megismerése, bemutatása. Tévézési szokások a célnyelvi országokban és hazánkban.
- A célnyelvi országok egyes nyomtatott sajtótermékeinek és néhány, a célnyelvi országokhoz kötődő internetes portálnak

6 óra

- A kereskedelmi és a közszolgálati médiumok.
- A média tömegformáló szerepének felismerése és értékelése.
- A tömegkommunikációs csatornákból szerzett információk kritikus kezelése, hitelességük ellenőrzése más források, pl. az internet segítségével.
- Az internet szerepe a

- a megismerése és bemutatása.
- Műsorkészítés, lapszerkesztés.
- tömegkommunikációban, az online források hatása a jövő tömegkommunikációjára.
- A reklámok, hirdetések értelmezése a célországok kultúrájának, társadalmi szokásainak ismeretében.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Sajtó, sajtószabadság, cenzúra, nyomtatott, hangzó és digitális sajtótermékek, bulvársajtó, minőségi újságírás, internet, közszolgálati és kereskedelmi csatornák, reklámok, hirdetések, véleményformálás, manipuláció, média, tömegkommunikáció.

Sport

4 óra

- Az egészséges életmód és a sportolás szerepe a mindennapi életben (szabadidősport, tömegsport) a célnyelvi országokban és hazánkban.
- A legjellegzetesebb sportágak a célnyelvi országokban és hazánkban.
- Sporthoz kötődő fogalmak ismerete (pl. fair play, versenyszellem, csapatszellem, veszíteni tudás képessége); a sport személyiségformáló szerepe.
- Az olimpiai eszme és az olimpiai játékok; a célnyelvi országok és hazánk legnagyobb sikerei az olimpiákon.
- A célnyelvi országokban és hazánkban megrendezett legjelentősebb sportesemények bemutatása.
- Néhány, a célnyelvi országokból és hazánkából származó sikeres sportoló, illetve csapat bemutatása.

4 óra

- Új tendenciák a sportban; a küzdősportok és az extrém sportok elterjedése és ezek hatása.
- Az élsport negatív aspektusainak kritikus szemlélete (pl. durvaság, teljesítménynövelő szerek, a túlzott anyagi ellenérték romboló hatásai).
- A sportolók sztárrá válásának hatása az emberekre és a sportra (pl. reklámok, anyagi előnyök, divatteremtés).

Kulcsfogalmak / fogalmak

Szabadidősport, tömegsport, szabályok, élsport, csapatszellem, versenyszellem, fair play, győzelem, vereség, dopping, egyéni- és csapatsport, extrém sport, életvitel, egészséges életmód, helyes táplálkozás, sportsérülések, élettani hatások, szabályok, felszerelések, sportközvetítések.

Tudományok

4 óra

- Ismeretszerzés a tudomány fejlődéséről, hatásairól (pl. ipari forradalom, XX. századi technikai forradalom).
- A célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű tudósának, feltalálójának megismerése és bemutatása.
- *Logikus, érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a modern technikai eszközök elterjedésének okairól, hatásáról, pozitív és negatív aspektusairól.*

Kulcsfogalmak / fogalmak

Tudomány, technika, találmányok, vívmányok, úrkutatás, kozmológia, nukleáris fizika, orvostudomány, IKT, pszichológia, agykutatás, evolúció.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

- A tanuló a szükséges szókincs felhasználásával, esetenként digitális eszközök alkalmazásával, érthetően be tudja mutatni a tanulmányai során feldolgozott témákat.
- Ismeri a célnyelvi országok földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit. Magyarországot be tudja mutatni egy célnyelvi beszélő számára, összehasonlításokra képes.
- Ismeri a célnyelvi országok gazdasági jellemzőit, értelmezi a különböző gazdasági mutatókat. Alapvető összehasonlításokra is képes.
- Ismeri a célnyelvi országok politikai rendszerét, össze tudja hasonlítani azokat a magyar politikai berendezkedéssel.
- Ismeri a célnyelvi országok jellemző társadalmi viszonyait, a leggyakoribb szociális problémákat.
- Tájékozott a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, gondolkodásmódjáról, életviteléről. Nyitottá és elfogadóvá válik más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait.
- Érti a környezetszennyezés következményeit és a környezetvédelem fontosságát.
- Használja a célnyelvi ország tömegkommunikációs csatornáit az információgyűjtésben, képes az információk rendszerezésére, kérdések megfogalmazására.
- Tájékozott a célnyelvi országok legjellegzetesebb sportágai és sporteseményei területén.
- Ismer a célnyelvi kultúrákból néhány kiemelkedő jelentőségű tudományos-technikai vívmányt, valamint azok alkotóit.
- Képes hazáját több szempontból bemutatni a célnyelven.
- Nyitottá és elfogadóvá válik más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait.

11–12. évfolyam

A tanulók már két éve tanulják a célnyelvi civilizáció tantárgyat, számos olyan ismerettel rendelkeznek a célnyelvi országokról, azok társadalmáról, kultúrájáról, melyek további ismeretek megszerzésére, a már meglévő tudás bővítésére, más szempontú vizsgálatára motiválják őket. Eljutottak a KER hatfokú skálájának minimum negyedik szintjére (B2). Kellő tapasztalattal, tudással rendelkeznek ahhoz, hogy a körülöttük lévő világot tágabb kontextusban is értelmezni tudják, nyelvi ismereteiknek köszönhetően pedig széleskörű célnyelvi információszerezésre és viszonyításra képesek. A nevelési célok közül ezen a szinten a tanulás tanítása kiemelt fontosságú, hiszen a tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik az önálló és mérlegelő ismeretszerzést idegen nyelven, valamint nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik és munkájuk során, egész életükön át.

A 11–12. évfolyamon az előző szakasz témakörei életkoruknak, s a más tantárgyak tanulása során megszerzett ismereteknek megfelelően koncentrikusan bővülnek, egymásra épülnek.

A tanulók a tantárgy tanulása közben mélyebben megismerik a célnyelvi országok történelmét, gazdaságát, hagyományait, kultúráját, művészetét. Összehasonlítják magyar megfelelőikkel, és megtanulják ugyanilyen szempontok szerint hazánkat is bemutatni. Az így megszerzett tapasztalatok erősítik interkulturális készségeiket, és segítik őket abban, hogy hazájuk értékeit is felfedezzék, tudatosabban kezeljék.

A tanulók a tantárgy komplex jellegéből adódóan a különböző tantárgyak keretében szerzett meglévő és új ismereteiket szintetizálják, más nézőpontokból vizsgálják, és kipróbálják valós életfeladatokat idéző helyzetekben. A tantárgy tanítása során lehetőséget kell biztosítani az önálló kutatómunkára, az egyéni és csoportos előadásokra, tárgyilagos és kulturált vitákra, döntéshozatali folyamatok, üzleti tárgyalások szimulációjára, prezentációk, audiovizuális műsorok vagy weblap készítésére stb. Továbbra is kiemelt szerepet kapnak a kooperatív tanulásszervezési eljárások és az digitális kompetenciák alkalmazása. A jól megválasztott tanórai feladatok és témák segíthetik a tanulókat a jövőjüket érintő fontos döntések meghozatalában is.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám	
	11. és 12. évfolyamon	
A célnyelvi országok gazdasága	10	10

A célnyelvi országok politikai berendezkedése	6	6
A célnyelvi országok társadalmi viszonyai	10	10
Hagyományok, szokások, életmód	12	-
Környezetvédelem	10	10
Tömegkommunikáció, média	8	8
Irodalom, történelem, művészetek	16	12
Tudományok	-	8
Összes óraszám:	72	64

1. Ismeretek/fejlesztési követelmények 11-12. évfolyamon

A célnyelvi országok gazdasága

11. évfolyam

10 óra

- A Németországban/Ausztriában való munkavállalás lehetőségei és a lehetséges kockázatok számbavétele.
- Mindennapi gyakorlati gazdasági és pénzügyi ismeretek (fizetőeszköz, számlanyitás, bankrendszer, adózás).
- A fogyasztóvédelem, a fogyasztói kifogások orvoslási lehetőségeinek megismerése.
- Néhány összefüggés felismerése az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság között.
- *Önálló információszerzés és az információk értelmezése, az ismeretlen nyelvi elemek jelentésének kikövetkeztetése, a*

12. évfolyam

10 óra

- Németország és/vagy Ausztria gazdaságának a világ társadalmi-gazdasági rendszerében betöltött szerepe, a magyar vonatkozások, valamint a fenntartható gazdaság lehetőségeinek megismerése.
- Németország kapcsolatának megismerése a nemzetközi gazdasági szervezetekkel (IMF, Világbank, WTO, Európai Unió), e kapcsolatok bemutatása.
- A tőke és a munkaerő-mobilitás előnyeinek, hátrányainak számbavétele.
- Néhány összefüggés felismerése az életszínvonal, a globális problémák és a

*különböző típusú
hírforrások összevetése az
aktuális és alapvető
gazdasági kérdések
területén.*

fenntarthatóság között.

- *Önálló információszerzés és az információk értelmezése, az ismeretlen nyelvi elemek jelentésének kikövetkeztetése, a különböző típusú hírforrások összevetése az aktuális és alapvető gazdasági kérdések területén.*

Kulcsfogalmak / fogalmak

Gazdasági ágak, ágazatok, szektorok, globalizáció, integráció, regionális folyamatok, nemzetgazdaság, közúti közlekedés, ökonómia és ökológia, fenntartható fejlődés, nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok, a pénz világa, adók, euróövezet, euróválság, infláció, GDP, IMF, Világbank, WTO.

A célnyelvi országok politikai berendezkedése

6 óra

- A társadalmi, politikai, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása, lehetséges javaslatok a konfliktusok elrendezésére.
- *Politikai események elemzése és értelmezése segítséggel és önállóan, következtetések levonása.*

6 óra

- Németország és Magyarország választási rendszerének sajátosságai, ezek összevetése.
- A jelentős politikai pártok szerepe a célországokban, a tevékenységüket meghatározó jogrend.
- *Politikai események elemzése és értelmezése segítséggel és önállóan, következtetések levonása.*

Kulcsfogalmak / fogalmak

Államformák, politikai és választási rendszerek, alkotmányosság, hatalmi ágak: a törvényhozó, végrehajtó és igazságszolgáltató hatalom, államfő, demokrácia, politikai intézményrendszer, társadalmi és politikai konfliktus, autonómia, szolidaritás, politikai és szociális jogok, a kisebbségi jogok, civil szféra.

A célnyelvi országok társadalmi viszonyai

10 óra

- A munka világának bemutatása (pályaválasztás, munkavállalás, a célországba irányuló munkaközvetítés, munkanélküliség kérdései, érdekképviseltek); munkaerő-piaci információk gyűjtése, a célnyelvi országok munkaerő-piaci lehetőségeinek feltérképezése (pl. állások és elvárások).

10 óra

- A célnyelvi országok társadalmi viszonyainak tanulmányozása, problémák feltárása, megoldáskeresés a feszültségek oldására.
- Egészségügyi, társadalombiztosítási ismeretek a célországokról.
- Leggyakoribb civilizációs és környezeti ártalmak, mentálhigiénés problémák felismerése.

- A vallás és az egyházak szerepének megértése a társadalomban.
- A német nyelvi dialektusok ismerete, szerepe a nyelvhasználatban, néhány példa említése.
- *A társadalmat érintő alapvető globális problémák tudatosítása (pl. bűnözés, droghelyzet), és a segítségnyújtás lehetőségeinek feltárása.*

Kulcsfogalmak / fogalmak

Társadalom, osztály, réteg, csoport, a társadalmi együttélés szabályai, szokás, erkölcs, jog, kisebbségek, bevándorlás, emberi alapjogok, a jogegyenlőség elve, jogorvoslat, büntetés, a büntetőeljárás szereplői és főbb szakaszai, segítségkérés lehetőségei, pályaválasztás, munkába lépés, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú, munkavállalói stratégia, munkaerőpiac, munkaadók, munkavállalók, munkajog, munkaszerződés, munkaidő, munkabér, adózás, egészség- és társadalombiztosítás, munkanélküliség, élethosszig tartó tanulás, demográfia, demográfiai robbanás, elöregedés, túlnépesedés, történelmi vallások és új keletű vallási közösségek.

Hagyományok, szokások, életmód

12 óra

- A gyermekek helyzetének bemutatása a társadalomban, ezek összevetése a hazai viszonyokkal, valamint a gyermekvállalással és a gyermekneveléssel kapcsolatos közvélekedés megismerése.
- A német és/vagy osztrák tradicionális és modern konyhaművészetének tanulmányozása; az életmód változásának hatása a modern konyhára.
- A kultúrára jellemző gondolkodásmód, ideálok, értékek feltárása, a célnyelvi országokban elvárt magatartásformák megismerése, gyakorlása.
- A városiasodás és az életminőség alakulásának bemutatása

Kulcsfogalmak / fogalmak

Család, családtervezés, „szingli”, nagycsalád, háztartás, időbeosztás, állami és családi ünnepek, gyermeki jogok, kötelességek, esélyteremtés, elöregedés, egészség

életmód, fogyatékkal élők, életminőség, urbanizáció, gasztronómia, gyorséttermek, kiegyensúlyozott táplálkozás.

**Környezetvéd
elem**

10 óra

- A környezetszennyezés fajtái, az éghajlati változások ismerete, a változások okainak értelmezése. A hosszú távú következmények felismerése. Hulladékkezelés. Energiaforrások. Környezetvédelmi szervezetek. Környezetvédelem.
- *Ökológiai szemlélet és felelősségvállalás a mindennapi életben, a környezettudatos magatartás fontosságának felismerése (pl. szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás).*

10 óra

- A célnyelvi országok és hazánk törekvései a környezeti károk enyhítésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére; ezek eredményei és kudarcai.
- A genetika legújabb eredményei és ezek veszélyei (pl. génmódosított élelmiszerek); az alkalmazás dilemmái.
- *Ökológiai szemlélet és felelősségvállalás a mindennapi életben, a környezettudatos magatartás fontosságának felismerése (pl. szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás).*

**Kulcsfogalmak
/ fogalmak**

Környezetszennyezés, környezetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés, újrahasznosítás, megújuló energiaforrások, erózió, urbanizáció, felelősségvállalás, ökológia, éghajlatváltozás, globális és regionális problémák, közlekedés, génmanipuláció.

**Tömegkomm
unikáció,
média**

8 óra

- A kereskedelmi TV-csatornák, a hírcsatornák és a közszolgálati TV helyzete, szerepe és feladata Németországban és hazánkban.
- *A média tömegformáló szerepének felismerése és értékelése; önálló véleményalkotás példákkal és érvekkel alátámasztva.*
- *A tömegkommunikációs csatornákból szerzett információk kritikus kezelése, hitelességük ellenőrzése más források, pl. az internet segítségével.*
- *Logikus, érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a sajtó*

8 óra

- A reklámok etikusságának vizsgálata.
- A tömegkommunikációra és médiára vonatkozó törvények és a sajtószabadság fogalmának megbeszélése.
- A sajtó politikai függetlensége és a sajtószabadság megvalósulása, a sajtószabadság és a média szerepének összehasonlítása a célnyelvi országok és hazánk viszonylatában a különböző történelmi korokban.
- *A média tömegformáló szerepének felismerése és*

teljes szabadsága mellett
vagy ellen.

értékelése; önálló
véleményalkotás
példákkal és érvekkel
alátámasztva.

- A tömegkommunikációs csatornákból szerzett információk kritikus kezelése, hitelességük ellenőrzése más források, pl. az internet segítségével.
- Logikus, érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a sajtó teljes szabadsága mellett vagy ellen.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Sajtó, sajtószabadság, cenzúra, nyomtatott, hangzó és digitális sajtótermékek, bulvársajtó, minőségi újságírás, felelősségteljes tájékoztatás/tájékozódás, internet, közszolgálati és kereskedelmi csatornák, reklámok, hirdetések, véleményformálás, manipuláció, média, tömegkommunikáció.

Irodalom, történelem, művészetek

16 óra

- A célnyelvi országok néhány kiemelkedő irodalmi és filmművészeti alkotásának megismerése, értelmezése, az alkotók bemutatása.
- Irodalmi és filmművészeti alkotások olvasása/megtekintése célnyelven; drámarészletek előadása célnyelven.
- Németország és Ausztria néhány kiemelkedő fontosságú múzeumának, színházának megismerése és bemutatása; lehetőség szerint színházi előadások megtekintése célnyelven.
- A kulturális élet és a kultúra intézményei, eseményei, szerepe Németországban és hazánkban.
- *Logikus, érvekkel alátámasztott vélemény*

12 óra

- A legfontosabb történelmi korszakok megnevezése, és az ezekhez kapcsolódó művészeti stílusok azonosítása; a történelem és művészetek kapcsolódási pontjai.
- A célnyelvi országok legfontosabb történelmi eseményeinek, történelmi személyiségeinek megismerése és bemutatása.
- A célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjének, képző- és előadóművészenek megismerése és bemutatása.
- A célnyelvi országok néhány kiemelkedő irodalmi és filmművészeti alkotásának megismerése,

megfogalmazása történelmi eseményekről, művészeti alkotásokról és tudományos témákról.

értelmezése, az alkotók bemutatása.

- A célnyelvi országokra jellemző építészeti, képzőművészeti stílusok ismerete és néhány kiemelkedő fontosságú épület, műalkotás jellemzőinek bemutatása.
- A tömegkommunikáció fejlődésének hatása a kultúra közvetítésére és népszerűsítésére a célnyelvi országokban és hazánkban.
- *Logikus, érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása történelmi eseményekről, művészeti alkotásokról és tudományos témákról.*

Kulcsfogalmak / fogalmak

Irodalom, műfajok, műelemzés, zenei műfajok, hangszerek, történelmi korszakok, események, építészeti stílusok, képzőművészet: festészet, grafika, szobrászat, építészet, fotóművészet; előadó-művészet: zene, filmművészet, színházművészet, tánc, klasszikus és kortárs művészek.

Tudományok

8 óra

- Az emberiség történetének legfontosabb, új korszakot nyitó, a célnyelvi országokhoz és hazánkhoz kötődő találmányainak, vívmányainak megismerése és bemutatása (pl. penicillin, gravitáció, elektromosság, műtéti technikák).
- *Tudományetikai kérdések megvitatása, pl. tanulói felvetések vagy aktuális hírek alapján. Logikus, érvekkel alátámasztott vélemények/ellenvélemények megfogalmazása, viták összefoglalása.*

Kulcsfogalmak / fogalmak

Tudomány, technika, találmányok, vívmányok, úrkutatás, kozmológia, nukleáris fizika, orvostudomány, IKT, genetika, klónozás, pszichológia, agykutatás, etológia, evolúció.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

- A tanuló szabatosan, a szükséges szaknyelv felhasználásával, esetenként digitális eszközök alkalmazásával is be tudja mutatni a tanulmányai során feldolgozott témákat.
- Ismeri a célnyelvi országok földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit.
- Érti a célnyelvi országok gazdasági folyamatait, látja a világ társadalmi-gazdasági rendszerében betöltött szerepüket.
- Járatos a célnyelvi országok politikai rendszerében, össze tudja hasonlítani azokat a magyar politikai berendezkedéssel.
- Tisztában van a célnyelvi országok társadalmi viszonyaival, a leggyakoribb szociális problémákkal, és képes javaslatokat tenni a feszültségek oldására.
- Tájékozott a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, gondolkodásmódjáról, életviteléről. Nyitottá és elfogadóvá válik más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait.
- Érti a környezetszennyezés következményeit és a fenntartható fejlődés fontosságát.
- Magabiztosan használja a célnyelvi ország tömegkommunikációs csatornáit az információgyűjtésben, képes az információk rendszerezésére és kritikus értelmezésére.
- Tájékozott a célnyelvi országok legjellegzetesebb sportágai és sporteseményei területén.
- Ismer a célnyelvi kultúrákból néhány kiemelkedő jelentőségű műalkotást és tudományos-technikai vívmányt, valamint azok alkotóit.
- Képes hazáját sokoldalúan bemutatni a célnyelven.